

Mindre Meddelelser.

Baixo da Judia. Fra Monsieur F. Romanet du Caillaud, Isle (Haute-Vienne France) har vi modtaget følgende: I Monzambique-Kanalen, lige over for Madagaskar, omtrent halvvejs imellem den store Ø og Sofala, ligger et lille mærkeligt Skær, der tidligere tjente som Sømærke for Skibe til Madagaskar¹⁾.

Paa de moderne Kort er Navnet paa dette Skær blevet forandret, uden Tvivl ved en slet Læsning af det oprindelige Navn. Stiellers Atlas Nr. 68 kalder det »Bassas da India«²⁾ et Navn, der ligeledes findes paa det store Afrika-Kort, udgivet i 1895 af La Société de Géographie i Paris.

Dette Navn »Bassas da India« maa rettes. Portugiserne, der opdagede Skæret, kaldte det »Baixo da Judia«; som man kan se i »l'Arte de navegar e Roteiro das Viagens de Manoel Pimentel«, édité à Lisbonne en 1710, réédité en 1762. Side 192 i Udgaven for 1762 angiver Længden og Bredden for Baixo da Judia til 22° 0' sydl. Br. og 61° 30' østl. Lgd. for Ferro, og paa Pag. 386—387 beskrives dette Skær, ligeledes Pag. 388, 404 og 415. Grunden er af Form trekantet og domineres af en smal, langagtig lille Korale, med nogle spidse Klipper, der minder om Træer. Baixo da Judia havde i det 18. Aarh. en Længde af 18 lieues fra Nordvest til Sydøst. Det var et meget farligt Skær.

¹⁾ Manoel Pimentel, Arte de navegar e Roteiro das Viagens. Lisbonne 1762 (2. Udg. Pag. 387).

²⁾ Stiellers Atlas skriver ogsaa paa Blad Nr. 58 Øgruppen Syd for Indien med Navnet »Tschagos«. Man bør skrive »Tschagas« eller bedre Chagas (opkaldt til Ære for Kristi Vunder), citeret i Manoel Pimentel Pag. 392 og 406.

P. S. Øerne Tschagas findes ikke paa det af Forf. nævnte Kortblad Nr. 58. Paa Blad 4 benævnes Øerne »Tschagos« og paa Blad Nr. 3 »Chagos«. Stiellers Atlas 1906.

Red.

Manoel Pimentel angiver ikke Oprindelsen til Skærets Navn; men det er sandsynligvis Navnet paa et portugisisk Skib A Judia, der opdagede dette Skær, eller som strandede der. Jeg har ganske vist ikke truffet Navnet paa dette Skib, A Judia i de gamle portugisiske Koloni-Værker, jeg ejer: A Asia de João de Barros og de Diego de Conto, Sendas da India de Caspar Correa, Historia do descobrimento e Conquista da India de Lopez de Castanheda, A Asia Portuegesa da Manuel Faria y Sousa . . . .

Forandringen af Navnet Baixo da Judia paa de moderne Kort til Bassas da India, kommer som sagt af en daarlig Læsning fra en Topografs eller Gravers Side. I det sidste Ord, Judia, er »J« taget for et I, »u« for et n.

Man maa tilbagegive dette Skær sit sande Navn. Baixo da Judia, og siden det er næsten i de franske Farvande og tjente som Vejviser til Madagaskar, vilde det være heldigt at oversætte dets Navn paa Fransk og fremtidig kalde det »Bas fond de la Judie«.

F. Romanet du Caillaud
Isle (Haute-Vienne, France) 5 aout 1919.

Forklarende Bemærkning til Geogr. Tidsskrift 25. Bind H. II. S. 55.

I min Afhandling »Persiske Byer« Bd. 25, H. II, S. 55 kan Angivelsen af Arabiens Størrelse og Indbyggerantal, saaledes som det er skrevet, give Anledning til Misforstaaelse. Det bemærkes, at der i Afhandlingen er ment det hidtil uafhængige Arabien (Landskaberne Hadramaut, Nedjed, Kasim el Ala og Schammar). Jurascheck: Geogr. Stat. Tabellen 1917—18 S. 3.

Ole Otufsen.

Literaturanmeldelser.

Le Sahara occidental. Capitaine Augiéras. Avec une carte hors texte. Société de Géographie. Paris 1919.

Indtil Begyndelsen af det 20. Aarh. var det vestlige Sahara komplet eller næsten ukendt. Kun tre Opdagelsesrejsende, Franskmanden René Caillié i 1828, Englænderen Davidson, der gik ud fra Marokko og sandsynligvis blev myrdet Syd for Chenachen i 1836, samt Østerrigeren Oskar Lenz, der ogsaa gik ud fra Marokko i 1880, trængte her

igennem i forrige Aarh. I det 20. Aarh. foretager et betydeligt Antal franske Officerer Rejser i Vest-Sahara, hvorved dette bliver saa temmelig eksploreret. Dog da disse Rejser mest foretages i militært Øjemed, er det rent geografiske for en stor Del bleven negligeret. Der manglede bl. a. i høj Grad et geografisk Kort over disse Egne, hvorfor Capitaine Augiéras, der er Forfatter af ovennævnte Værk i Aarene 1913—17 satte sig til Opgave at frembringe et saadant. Dette foreligger nu her udført i 1:500,000 med Farvetryk og maa betragtes som

en værdifuld Forøgelse af det geografiske Kortmateriale. Fordelingen imellem Højder, Stenstepper, Sandørkener og Oaser etc. træder tydeligt frem, og Kortet indeholder en Mængde værdifulde Detailler; men en Mangel ved det er, at det er blottet for Højdeangivelser. Selv om der i Vest-Sahara ikke findes en eneste betydelig Bjærgmassiv Syd for Atlas, er der dog adskillige Højdeforskelle, hvis Angivelse vilde være af stor Betydning for Geografen; nogle omtrentlige Højdemaalinger med Barometer eller med det i høj Grad praktiske Hypsometer (Casella) der let medføres i en Lomme, burde absolut være foretaget.

Men trods denne Mangel maa det frembragte Kort glæde enhver geografisk interesseret. Værket indeholder dels Tekst til Kortet og om dets Konstruktion, dels en kort og meget instruktiv geografisk Oversigt over det uhyre Terræn, ca. 1 Million km² (to Gange Frankrig), som Kortet spænder over. Af Afsnittene skal nævnes: Alm. Morfologi, Ørkenklitter, den regionale Geografi, Klimaet, Fauna og Befolkning og det meget lidet, man véd om Fortiden.

Hvad der straks slaar den Rejsende i disse øde Egne er, som før bemærket, at der paa en saa uhyre Strækning ikke findes en eneste betydende Bjærgmassiv. I Midten af Landskabet danner et krystallinsk Plateau af ringe Højde, hvorover hæver sig smaa Granitmassiver, paa en Maade Kuplen paa Vest-Sahara. Omkring denne Central-Kuppel udbreder sig en lav Region for en stor Del dækket af Klitter, der skjuler de geologiske Forhold, hvoraf kun Quarsit, Skifer og Sandsten kommer til Syne. Dræneringen af Vest-Sahara foregaar dels mod Atlanterhavet dels mod Centrum af Afrika. De umaadelige Sandmasser dækker store Dele af Vest-Sahara. Klitterne naar en Højde af ca. 200 Meter. De er i Almindelighed højere

end i det algierske Sahara, men ikke absolut. Sandet er i Vest-Sahara mindre kompakt end i Øst-Sahara. Om Landets Tilblivelse, Klitternes Dannelse etc. gives nærmere Oversigt, der stemmer overens med de Resultater, vi allerede er naaet til.

Klimaet er enormt tørt og hedt. Af de faa Temperaturopgivelser angives ca. 54° C som Maksimum om Sommeren og 5—10° som Min. i den kolde Aarstid, hvor den dog faldt til 0° og 1—2° et Par Nætter. Sandet opvarmedes til 78 à 80°. Den fremherskende Vind er Øst, og de mest udsatte Maaneder er Marts og April. I den varme Aarstid er Vindstødene kun af kort Varighed. I den kolde Aarstid er Vinden ofte saa stærk, at det er umuligt at gaa imod den med Karavanen.

I den ikke talrigt repræsenterede Dyreverden indtager Reptilierne en fremtrædende Plads, især den farlige Hugorm, hvis Bid er dødeligt baade for Mennesker og Dromedarer. Den findes paa sine Steder i Mængde, saaledes dræbtes et Sted over 20 i Løbet af 1/3 Time.

Af Planterne dominerer Phønix dáctylifera, Akasien og Tamarix.

Befolkningen bestaar af Bosiddende, hvor der paa Steder findes tilstrækkeligt Vand, saa Palmerne kan gro, og Nomader, der for de sidstes Vedkommende aarligt udsender Røver-Ekspeditioner baade mod Syd og Nord. Landet byder for de fleste en daarlig Tilværelse, og man kan rejse omkring her i Maaneder uden at træffe et Menneske.

Om disse Egenes Fortid, hvad Mennesket angaar, er der ikke meget at berette, en enkelt før-islamisk Grav, nogle Tegninger af Antiloper paa Klipper er hvad man til Dato har fundet.

Det vil lønne sig for Geografer at studere det lille Værk, som La Société de Géographie har Ære af at have publiceret, nøjere. *Ole Olufsen.*

Ny Literatur.

(Indkommet til Det kongelige danske geografiske Selskab).

Evropa.

Grænsespørgsmaalet II, af Vilhelm Marstrand, 1919. 8°, 32 S. og 2 Kort.

Marburg und seine Umgebung, von Fred du Bois, 1919. 8°, 12 S. og 1 Kort.

Das Schicksal der Deutschen in Krain, 1919. 8°, 12 S.

Warum Pettau und Umgebung zu Deutschösterreich gehören müssen, von Fred du Bois, 1919. 8°, 8 S.

Die zukünftige Bevölkerungsentwicklung Deutsch-